

การรู้สารสนเทศและ สังคมสารสนเทศ

อ.มารุต สิงห์ไทรราช

- สารนิเทศ/สารสนเทศ บัญญัติมาจากคำว่า “information” ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้ได้ทั้งสองคำ
 - คำว่า “สารสนเทศ” มักนิยมใช้ในวงการคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และธุรกิจ
 - ส่วนในวงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ใช้คำว่า “สารนิเทศ” สารสนเทศมีความหมายค่อนข้างกว้าง นิยมใช้ในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด
-

- **สารสนเทศ (Information)** ในที่นี้จะมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่ข่าวสาร (news) ข้อมูล (data) สารสนเทศซึ่งเป็นข่าวสารข้อมูลที่มีการวิเคราะห์ ประมวล หรือแปรรูปแล้ว ไปจนถึงวิชาความรู้ (knowledge) ซึ่งคือข้อเท็จจริงที่มีการค้นคว้าได้หลักฐานหรือเหตุผลชัดเจน และจัดเข้าเป็นระเบียบแล้ว
-

- **ข้อมูล (Data)** หมายถึง ข้อเท็จจริงต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งจะปรากฏอยู่ได้ทั้งในรูปของตัวเลข ภาษา รูปภาพ และสัญลักษณ์ต่างๆ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าข้อมูลดิบ หรือข้อมูลที่ยังไม่ผ่านกระบวนการประมวลผล
- **สารสนเทศ/สารนิเทศ (Information)** หมายถึง ข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร ข้อเท็จจริง และความคิดต่างๆที่ได้มีการสื่อสาร บันทึก จัดพิมพ์ และ/หรือเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือหมายถึงข้อมูล (Data) ที่ได้ผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่างๆแล้ว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลไปยังบุคคลอื่น สำหรับใช้เป็นประโยชน์ต่อไป

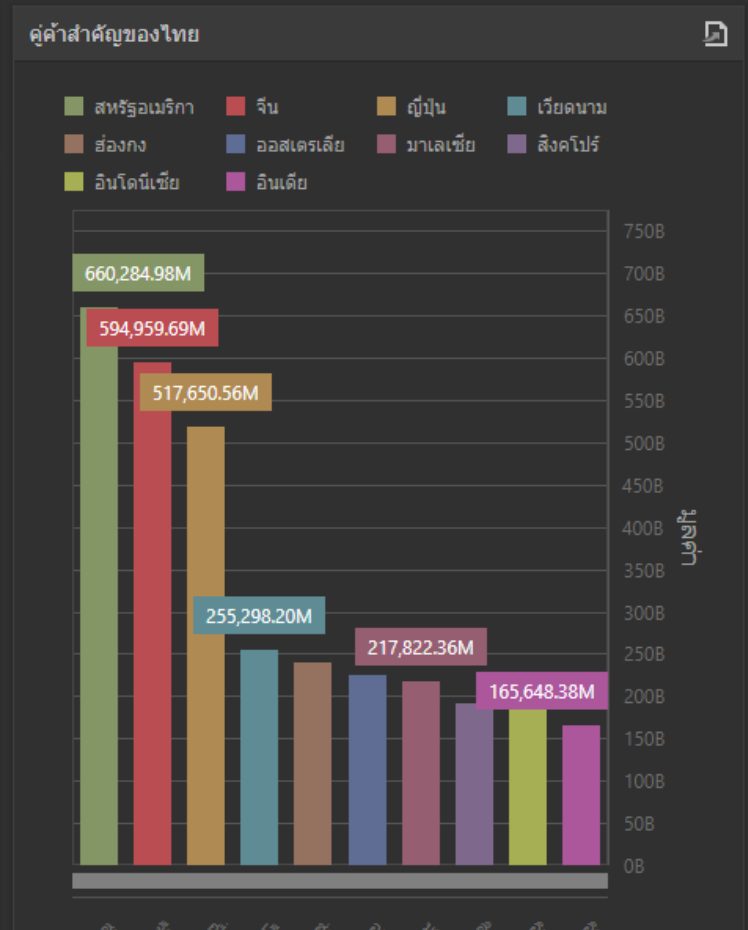
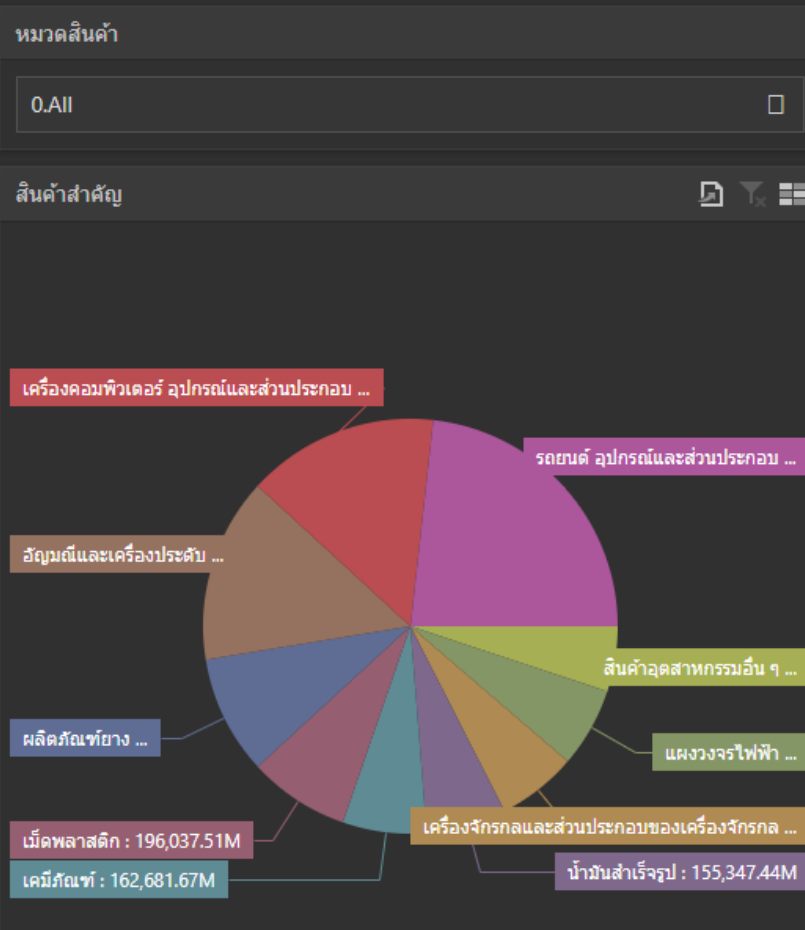
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารนิเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ

ระบุปี : 2562 (ม.ค. - ส.ค.)
 มูลค่า : ล้านบาท
 โครงสร้าง : การส่งออก
 ตกลง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยไปประเทศ สหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น

ศิริวรรณ แจ่มพलय, สุกัญญา ภูสุวรรณรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการเงิน

คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

โทรศัพท์: 087-0101946, Email: luckilycharm@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ถนนวิภาวดีรังสิต เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 0-2697-6135 , Email: coneadvisor@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีสมมติฐานว่ามีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมจำแนกตามกิจกรรมการผลิต หมวดยานพาหนะและขนส่ง(MPI) ราคาซื้อขายส่งในประเทศ(PRI_{Shrimp}) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศสหรัฐอเมริกา(GDP_{U.S.A}) รายได้ต่อหัวของประชากรสหรัฐอเมริกา

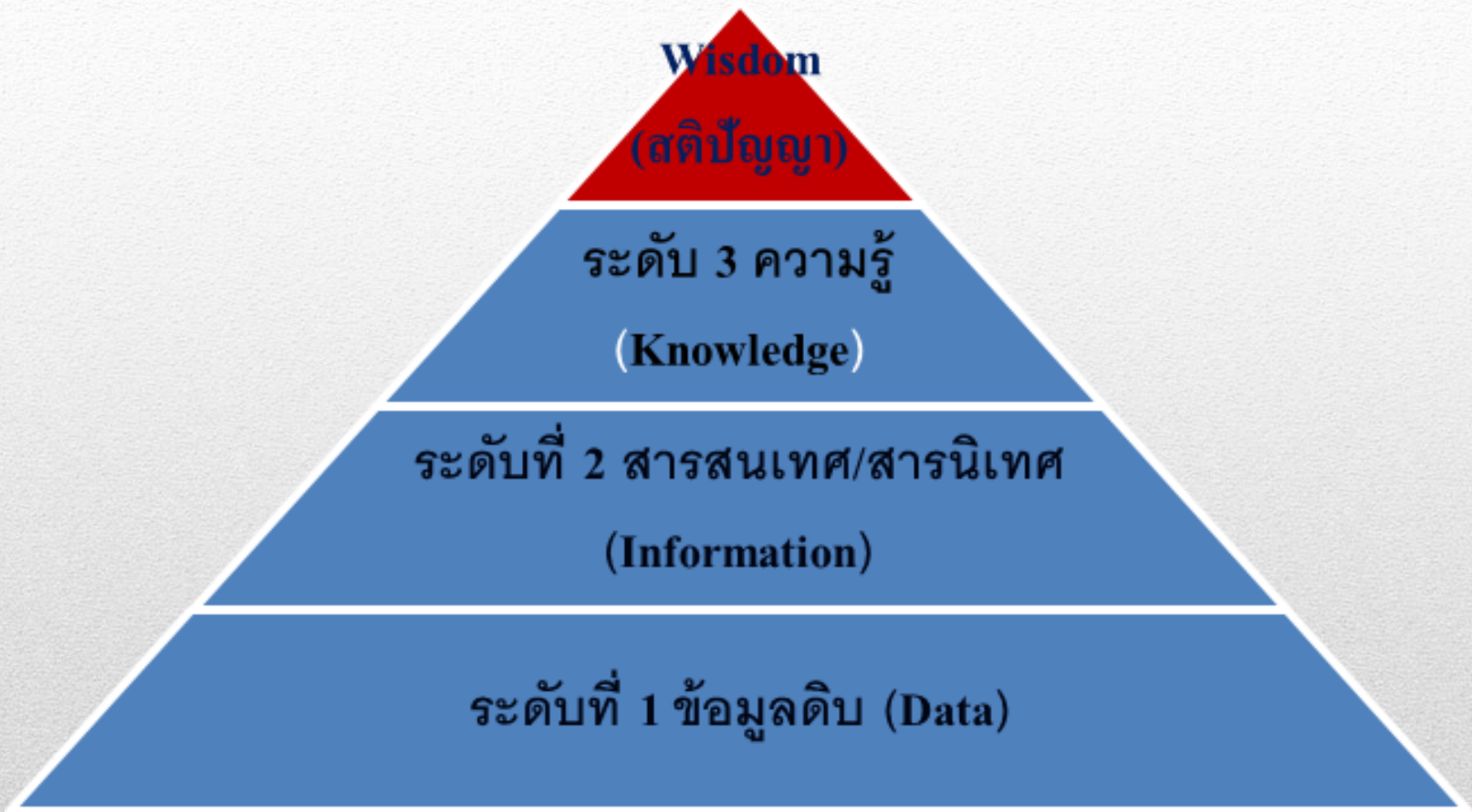

“อุตตม” รอดูผลใช้จ่าย “ชิม ช้อป ใช้” ก่อนตัดสินใจเคาะเฟส 2 เดือน ต.ค. สศค.ชี้หากผู้ลงทะเบียนยังไม่ครบ 10 ล้านราย ลงทะเบียนได้ใหม่จนครบ คาดจบมาตรการมีเม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจ 60,000 ล้านบาท ต้นจีดีพีโต 0.3% เน้นยืนยันตัวตนผ่านแอป “เป๋าตัง” ไม่ต้องใช้แอปแต่งภาพ กรมการค้าภายในเตือนร้านค้าหรือผู้ให้บริการในโครงการชิม ช้อป ใช้ ห้ามฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าฝ่าฝืนถูกจับปรับและมีโทษจำคุก

รัฐบาลเตรียมแจก ชิม ช้อป ใช้ เฟส 2 โดยนายอุตตม สาวนายน รมว.คลัง เปิดเผยเมื่อวันที่ 2 ต.ค. ว่า ขณะนี้ยังไม่ได้ข้อสรุปว่าจะขยาย มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว “ชิม ช้อป ใช้” ระยะที่ 2 หรือเฟส 2 หรือไม่ เนื่องจากกระทรวงการคลัง อยู่ระหว่างติดตามผลของมาตรการ คาดว่าภายในเดือน ต.ค.จะได้ข้อสรุปชัดเจน นอกจากนี้ กระทรวงการคลังจะรอดูสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวมว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เพราะถ้าหากจะเปิดโครงการ ชิม ช้อป ใช้ เฟส 2 ต้องพิจารณาว่า ประชาชนที่ลงทะเบียน 10 ล้านรายแรก ได้รับสิทธิ์ ครบถ้วนแล้วหรือยัง หากเปิดเฟส 2 จะให้สิทธิ์ กับประชาชนที่ได้รับสิทธิ์ก่อนหน้านี้หรือไม่ รวมถึงวงเงิน ยังจะให้คนละ 1,000 บาทเหมือนเดิมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม มาตรการชิม ช้อป ใช้ เพิ่งเริ่มมีการใช้จ่ายเพียงไม่กี่วัน จึงจำเป็นต้องรอดูผลของมาตรการว่าสำเร็จตามเป้าหมาย

- **สารสนเทศแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ**
- **ระดับ 1 ข้อมูลดิบ (Data)** คือ ข้อเท็จจริงที่ยังไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที มีมากที่สุดในระบบข้อมูล
- **ระดับ 2 สารสนเทศ/สารสนเทศ (Information)** คือ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์และตีความ มีความหมาย มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- **ระดับ 3 ความรู้ (Knowledge)** คือ เรื่องราวที่รู้แล้วเข้าใจแล้ว หรือความรู้ทางวิชาการที่เป็นผลจากการศึกษาค้นคว้า และการวิจัย รวมถึงประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ผ่านกระบวนการแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นองค์ความรู้หรือสติปัญญา (Wisdom)

ระดับของสารสนเทศ

ระดับของสารสนเทศ

- สารสนเทศมีลักษณะไม่รู้จบสิ้น เกิดขึ้นใหม่ อยู่เสมอ
- สารสนเทศมีความเชื่อมโยงกับมนุษย์ เพราะ มนุษย์เท่านั้นเป็นผู้ผลิตสารสนเทศ

คุณลักษณะที่สำคัญของสารสนเทศ

- สารสนเทศมีความทันสมัยอยู่เสมอ เพราะการพัฒนาความรู้ นั้น สารสนเทศถือว่าเป็นวัตถุดิบ และเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต ความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์ นักการศึกษา นัก ประดิษฐ์ ได้นำเสนอสารสนเทศจากการศึกษาและการวิจัย พัฒนาออกมาอย่างต่อเนื่อง
- สารสนเทศคล้ายสิ่งมีชีวิต คือ สารสนเทศมีอยู่จริงเฉพาะเมื่ออยู่ ในความคิดของมนุษย์เท่านั้น เพราะมนุษย์เป็นผู้สังเกต จดจำ สามารถนำมาใช้ได้ มนุษย์เป็นผู้รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และ เป็นผู้เลือกใช้สารสนเทศ

คุณลักษณะที่สำคัญของสารสนเทศ

- “สารสนเทศคืออำนาจ” (**information is power**) หมายถึง ผู้ที่มีสารสนเทศหรือได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่า และทันสมัย มีความต่อเนื่องทันเหตุการณ์ และสามารถใช้อะสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้นั้นย่อมมีพลังหรือมีอำนาจ ได้เปรียบผู้อื่นในทุก ๆ ด้าน
- ในสังคมข่าวสาร หรือสังคมสารสนเทศ (**information society**) จำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่ตนเกี่ยวข้อง และนำความรู้ความเข้าใจมาตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ทันเวลากับสถานการณ์ต่าง ๆ

ความสำคัญของสารสนเทศ

www.

Following World War II, and with the rapid development of communications and computers, Toffler believes another shift began — from wealth as the primary power to information as the new power of choice. Wealth transformed from being predominantly land-based to becoming more generalized as “capital”, held by individuals and companies. The new Information Age quickly reveal the versatility of knowledge.

Information, as power, has some unique qualities.

- Unlike wealth, which was originally based on land ownership and is still based on ownership of finite resources, the pool of potential knowledge in the world is virtually inexhaustible.
- Information is valuable for trade when you have it and someone else wants it. But, if that information becomes known to others — if you lose exclusive control of it — then it becomes nearly worthless to you for trade. However, it still remains useful to you for other things.
- Information, unlike goods, cost nothing to move around.
- Information can be shared, and then used over and over again, without exhaustion. It is effectively an infinite resource.
- Information may become valueless as a result of some new information that supercedes or invalidates it. That doesn't happen with money — except in cases of total economic collapse.

- **1. ความสำคัญด้านการศึกษา** การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้สารสนเทศมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

ความสำคัญต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- **2. ความสำคัญด้านสังคม** สารสนเทศช่วยพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคลให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดการประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่นำมาซึ่งความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต

ความสำคัญต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- **3. ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ** สารสนเทศมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ที่เรียกว่า
 - เศรษฐกิจบนฐานความรู้ (knowledge-based economy) หน่วยงานหรือผู้ประกอบการธุรกิจให้ความสำคัญกับ
 - "การจัดการความรู้" (knowledge management) เพื่อรักษาองค์ความรู้ขององค์กรไว้ สารสนเทศด้านธุรกิจการค้าจึงถือเป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญในการแข่งขัน

ความสำคัญต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- **4. ความสำคัญด้านวัฒนธรรม** สารสนเทศเป็นรากฐานที่จำเป็นสำหรับความก้าวหน้าของ อารยธรรม สารสนเทศช่วยสืบทอดค่านิยม ทัศนคติ ศิลปะ และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสามัคคี ความมั่นคงในชาติ

ความสำคัญต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- “การรู้สารสนเทศ” บัญญัติมาจากคำว่า
- “information literacy” หมายถึง ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาและเข้าถึงสารสนเทศโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่
- ลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตั้งคำถามและระบุสารสนเทศที่ต้องการได้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล
- สามารถเลือกและประเมินสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งมีความสามารถในการสังเคราะห์ วางแผนการศึกษาค้นคว้า และอธิบายหรือนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าได้อย่างเหมาะสม

การรู้สารสนเทศ

- การรู้สารสนเทศ คือความสามารถ และทักษะในการแสวงหาและเข้าถึงสารสนเทศ
- ผู้รู้สารสนเทศคือผู้ที่มีทักษะ 6 ประการได้แก่
 - 1) ทักษะในการกำหนดเรื่องที่จะค้น
 - 2) ทักษะการวางแผนกลยุทธ์การสืบค้น
 - 3) ทักษะการค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศ
 - 4) ทักษะการใช้สารสนเทศ
 - 5) ทักษะการสังเคราะห์สารสนเทศ
 - 6) ทักษะการประเมินสารสนเทศ

การรู้สารสนเทศ

- 1. รู้ได้ว่าสารสนเทศมีประโยชน์อย่างไร
- 2. รู้ได้ว่าจะค้นหาสารสนเทศได้จากที่ใด
- 3. สามารถสืบค้นสารสนเทศ
- 4. สามารถอธิบาย จัดระเบียบและสังเคราะห์สารสนเทศ
- 5. สามารถใช้และนำเสนอสารสนเทศ

ลักษณะของผู้รู้สารสนเทศจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ

- **ความสามารถ 10ประการได้แก่**
- 1. สามารถแยกแยะและอธิบายความต้องการเกี่ยวกับสารสนเทศที่จำเป็นในการแก้ปัญหา
- 2. สามารถวินิจฉัย แยกแยะและเลือกใช้แหล่งสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
- 3. สามารถวางแผนการสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4. สามารถอธิบาย วิเคราะห์ผลการสืบค้นและเลือกแหล่งสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ
- 5. สามารถระบุแหล่งและค้นคืนสารสนเทศในเรื่องที่ต้องการจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ได้
- 6. สามารถประเมินคุณค่าและเลือกใช้สารสนเทศได้
- 7. สามารถจัดระบบ สังเคราะห์ รวบรวมและประยุกต์สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้
- 8. สามารถกำหนดแนวทางแสวงหาสารสนเทศด้วยตนเองได้
- 9. มีความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งและทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งในด้านองค์ประกอบ กระบวนการผลิต สถาบันบริการและการเผยแพร่สารสนเทศ
- 10. มีจริยธรรมในการใช้และเผยแพร่สารสนเทศ

ความสามารถของผู้รู้สารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐานของ
สมาคมการศึกษาบรรณารักษ์วิชาชีพอาเซียน

- 1. ทักษะในการกำหนดเรื่องที่จะค้น
- พิจารณาคัดเลือกให้ใช้คำถาม KWL คือ
- ฉันรู้อะไร (What I **know**?)
- มีอะไรอีกบ้างที่ฉันควรรู้ (What I **want** to know?)
- อะไรที่ฉันรู้แล้ว (What I have already **learnt**?)
- เมื่อพิจารณาเรื่องที่จะศึกษาได้ชัดเจนดีแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ การกำหนดสารสนเทศที่ต้องการค้นหา และเตรียมวางแผนการ

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ
(The “Big Six” information skills)

- **2. ทักษะการวางแผนกลยุทธ์การสืบค้น**
- ในขั้นตอนนี้ผู้ค้นคว้าจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ ซึ่งมีทั้งแหล่งที่เป็นเอกสาร สถาบัน หรือเป็นบุคคลผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ และรู้จักการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศต่าง ๆ เช่น โอแพค อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดัชนีและสารระสังเขป ผู้ค้นคว้าจะต้องเรียนรู้การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิธีการใช้คำสั่งในการสืบค้นและค้นคืนข้อมูล แนวทางปฏิบัติเพื่อกำหนดแผนการ

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ
(The "Big Six" information skills)

• 3. ทักษะการค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศ

- พิจารณาคัดเลือกให้ใช้คำถาม KWL คือ
 - ฉันรู้อะไร (What I know?)
 - มีอะไรอีกบ้างที่ฉันควรรู้ (What I want to know?)
 - อะไรที่ฉันรู้แล้ว (What I have already learnt?)
 - เมื่อพิจารณาเรื่องที่จะศึกษาได้ชัดเจนดีแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการกำหนดสารสนเทศที่ต้องการค้นหา และเตรียมวางแผนการว่าจะได้สารสนเทศประเภทใดจากการใช้เครื่องมือเหล่านั้น เช่น การค้นโอแพคของห้องสมุดจะได้รายการบรรณานุกรม การค้นจากฐานข้อมูลออฟไลน์ในซีดีรอมหรือฐานข้อมูลออนไลน์จะได้สาระสังเขป หรืออาจเป็นเอกสารฉบับเต็ม (full text) ค้นจากเว็รด์วายเว็บ (www) ในอินเทอร์เน็ตจะได้ข่าวสาร บทความที่ทันสมัย เป็นต้น

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ (The "Big Six" information skills)

- **4. ทักษะการใช้สารสนเทศ**

- สารสนเทศที่ค้นหาได้อาจมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่นอาจเป็นข้อความ ตัวเลข หรือตาราง สารสนเทศบางอย่างอาจเป็นภาพวาด ภาพถ่าย เสียง วิดีโอ ผู้ค้นคว้าจะต้องเรียนรู้ว่าจะใช้สารสนเทศนั้นอย่างไร รวมทั้งฝึกฝนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะให้เกิดทักษะความชำนาญ เช่น แผนที่ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ (The "Big Six" information skills)

- **5. ทักษะการสังเคราะห์สารสนเทศ**
- การสังเคราะห์สารสนเทศ หมายถึง การจัดกลุ่ม และสร้างความสัมพันธ์ของสารสนเทศ การกลั่นกรอง และย่อความสารสนเทศในแต่ละเรื่องหรือแต่ละแนวคิด ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วจากหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งแหล่ง แล้วนำเสนอใหม่ในรูปลักษณะที่มีการปรับเค้าโครงใหม่ทั้งหมด ซึ่งเค้าโครงใหม่ที่สร้างขึ้นมานี้ต้องนำประเด็นที่มีความสัมพันธ์กันมาเชื่อมโยงกัน จากเรื่องที่ยกกว้างไปยังเรื่องที่เฉพาะเจาะจง แนวทางปฏิบัติ

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ (The "Big Six" information skills)

- **6. ทักษะการประเมินสารสนเทศ**
- สารสนเทศที่ค้นได้จากแหล่งต่าง ๆ มีทั้งที่ตรงกับความต้องการ และไม่ตรงกับความต้องการ ความถูกต้อง ความทันสมัย และความน่าเชื่อถือของสารสนเทศมีความแตกต่างกัน จึงต้องประเมินเพื่อคัดเลือกสารสนเทศที่มีคุณค่า และนำไปใช้งานได้ อย่างแท้จริง ดังนั้นผู้เรียนจะต้องฝึกฝนให้สามารถพิจารณา คัดเลือกสารสนเทศที่ดีมีคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

6 ขั้นตอนในการแสวงหาสารสนเทศ
(The “Big Six” information skills)

สรุป

"สารสนเทศ"

"เทคโนโลยีสารสนเทศ"

"ระบบสารสนเทศ"

"การจัดการความรู้"